

Рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 64.050.105 Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Міністерства освіти і науки України, м. Харків прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 10 – Природничі науки, на підставі прилюдного захисту дисертації «Розробка концепції екологічної безпеки дитячих майданчиків урбанізованих територій» за спеціальністю 101 – Екологія, «20» грудня 2023 року.

Стаднік Вероніка Юріївна 1994 року народження, громадянка України. Освіта вища: закінчила у 2018 році Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю «Екологія». Не працює.

Дисертацію виконано на кафедрі хімічної техніки та промислової екології у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут», Міністерства освіти і науки України, м. Харків.

Науковий керівник – Тихомирова Тетяна Сергіївна, кандидат технічних наук, доцент кафедри хімічної техніки та промислової екології, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут».

Здобувач має 25 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статті у періодичних наукових виданнях інших держав, 6 статей у наукових фахових виданнях України, 0 монографій (зазначити три наукові публікації):

1. Стаднік В.Ю., Тихомирова Т.С. Проблема оцінки стану повітря великих міст України на прикладі м. Харкова. Екологічні науки: науково-практичний журнал- Київ.: Державна екологічна академія післядипломної освіти, 2019. № 1(24). Т. 1. С. 57–60 (Б).

2. Стаднік В. Ефективність використання квіткових трав'янистих рослин для озеленення дитячих майданчиків урбанізованих територій. Проблеми хімії та сталого розвитку. Луцьк. 2021. №. 3. С. 57–62 (Б).

3. Стаднік В. Ю. Оцінка якісної і кількісної характеристики зелених насаджень на території дитячих майданчиків м. Харків. Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. Кременчук. 2021. Випуск 6(131). С. 48-53 (Б).

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Члени спеціалізованої вченої ради:

1. Голова спеціалізованої вченої ради Вамболь С.О., д.т.н., проф., НТУ «ХПІ», зав. каф. безпеки праці та навколишнього середовища.

Зауваження:

1) Питання стосовно шкали для оцінки стану екологічної безпеки дитячих майданчиків. На чому ґрунтувався вибір діапазону та характеристика стану рівня екологічної безпеки дитячих майданчиків?

2) Чи враховувалось електромагнітне забруднення при розробці індексу екологічної безпеки?

3) Як результат – в роботі наводяться показники розрахунків індексу екологічної безпеки дитячих майданчиків великих міст України. Який загальний висновок можна зробити, щодо рівня екологічної безпеки по цьому дослідженню?

2. Рецензент Козуля Т.В., д.т.н., проф., НТУ «ХП», проф. каф. хімічної техніки та промислової екології.

Зауваження:

1) У першому розділі необхідно та доцільно було б системно подати основні поняття, які використовуються в роботі для опису стану екологічної безпеки об'єкта дисертаційного дослідження «дитячий майданчик».

2) В огляді наукових праць з обраної теми дисертаційного дослідження відсутня аналітична складова щодо порівняльного аналізу стану зон відпочинку дітей в розвинених країнах і в Україні стосовно наявності законодавчої бази з охорони таких територій, проведення моніторингу з оцінки екологічної якості їх стану, нормативних документів з організації місць рекреації дитячого населення міст, що дозволили б дати більше конкретних ідей та положень, які потребують уточнення та розгляду саме в контексті вивчення системи «дитячий майданчик – навколишнє середовище».

3) У четвертому розділі доречно було б більш детально проаналізувати теоретичні засади оцінки екологічного стану урботериторій і особисто дитячих майданчиків з позицій математичного та інформаційно-програмного забезпечення, що підкреслило б необхідність запровадження інтегрального індексу екологічної безпеки ігрових майданчиків, розробки форми та калькулятора розрахунку індексу екологічної безпеки ІЕБ.

4) У роботі наявні помилки, деякі логічні невідповідності щодо назв підрозділів і наданих матеріалів в них, як то «1.1 Визначення особливостей формування екологічно безпечного середовища територій міст», а мова йде про поняття урботериторії та урбоекосистеми, відсутня характеристика саме системи екобезпеки міст щодо її організації, контролю тощо.

3. Офіційний опонент – Внукова Н.В., д.т.н., проф., зав. каф. екології, Харківський національний автомобільно-дорожній університет.

Зауваження:

1) у п. 2.2 не зрозуміло, чим зумовлено встановлення тримача для фільтрувального беззольного диску на висоті саме 1 м. Доцільно було б дослідити запиленість повітря на різних висотах, враховуючи різні показники зросту дітей, наявність різновисокого зеленого бар'єру та видів обладнання дитячих майданчиків;

2) у п. 3.1 здобувачка наводить дані щодо кількості дитячих майданчиків у різних районах м. Харків. Але всі райони різні за площею та щільністю населення, для уніфікації даних доцільніше було відносити кількість дитячих

майданчиків до кількості дітей або до щільності населення, або навіть площі району. Спрощена констатація кількості дитячих майданчиків є недостатньо інформативною;

3) у п. 3.1 здобувачка вводить поняття біометеорологічного індексу, але далі по тексту наводить результати дослідження кількості дітей на дитячих майданчиках тільки в залежності від температурного показника, тоді як саме залежність від біометеорологічного індексу була б більш інформативною в даному випадку;

4) для представлення даних на рис. 3.12 слід було обрати найбільш інформативний графічний засіб (можливо, інший тип діаграми), так як на наявному на осі абсцис не можливо розібрати дані;

5) з тексту п. 4.1 не зрозуміло, як саме, за якою методикою проводилась процедура експертних оцінювань, за якими критеріями було обрано експертну групу;

6) які саме чинники екологічної безпеки (п. 4.1), експертами не були включені до процедури фінального оцінювання, тому що наявна тільки фінальна анкета з тими факторами, які включені до оцінювання у подальшому;

7) на с. 116-118 наведено дані щодо дитячих майданчиків в м. Дніпро, Київ та Одеса у вигляді тексту, однак, на думку опонента, загальноприйнятим науковим інструментом є зведення даних в таблиці;

8) за текстом дисертації іноді зустрічаються орфографічні та пунктуаційні помилки.

4. Офіційний опонент – Масікевич А.Ю., д.т.н., доц. кафедри гігієни та екології, Буковинський державний медичний університет.

Зауваження:

1) в пункті 1.3 систематизовані результати впливу навколишнього середовища на здоров'я дітей, проте дані про вплив свинцю у повітрі на здоров'я дітей наведено тільки для США. Також систематизовані дані щодо можливого впливу шумового забруднення на здоров'я дітей розташовані у додатку Д, хоча саме їх доцільно було представити в цьому розділі для полегшення сприйняття інформації. На сторінках 38 та 39 фактично двічі повторюється тезис про застаріле та не ефективне обладнання системи державного моніторингу стану навколишнього середовища.

2) у пункті 2.1 присутня зайва інформація, яка описує стандартизовані методики дослідження, наприклад з визначення розчинених та нерозчинених елементів забруднювачів снігового покриву та пилу, що осідає на поверхні листя, еко токсичності ґрунтів тощо;

3) у таблиці 3.1 наведена класифікація дитячих майданчиків за їх розташуванням, проте далі по тексту відсутні результати всебічних досліджень екологічного стану дитячих майданчиків групи В;

4) у розділі 3.1 наведені переваги та недоліки різних типів покриття дитячих майданчиків, проте відсутні висновки про те, які з них є найбільш безпечними з точки зору концепції екологічної безпеки;

5) рисунок 3.12 складено за джерелом інформації 334, проте такий номер відсутній у списку використаних джерел;

6) в розділі 4.1 на сторінці 107 наведені формули для розрахунку та результати розрахунку, проте відсутні пояснення прийнятих символів та нумерація формул.

7) доцільним було дати посилання на калькулятор для розрахунку індексу екологічної безпеки дитячих майданчиків, який наведено у пункті 4.3, розмістивши форму на безкоштовній файлообмінній платформі для можливості її широкого використання населенням та керуючими компаніями;

8) За текстом дисертації іноді зустрічаються орфографічні та пунктуаційні помилки

5. Офіційний опонент – Юрченко В.О., д.т.н., проф. кафедри інженерної екології міст, Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова.

Зауваження:

1) при описі методів гідрохімічного аналізу дощових стічних вод посилання на методичні вказівки університету, як на джерело інформації, не зовсім коректне. Існують нормативні документи (ДСТУ) щодо визначення цих показників;

2) на с. 48 розділу 2 описано методику визначення концентрації розчинених пилових часточок в талій воді зі снігу. За своєю суттю це є методика визначення солемісту в воді (снігу). Цей солеміст зумовлений не тільки розчиненням певних часточок, але й розчиненням газоподібних речовин та конденсацією аерозолів;

3) наведені в розділі 2 (с. 52) матеріали не вказують на якій хвилині дощу відбирали проби зливових стічних вод та з яких поверхонь (твердих, ґрунтових), тобто одних з найважливіших чинників, від яких залежить якісний та кількісний склад цих стічних вод;

4) приведений на с. 96 (3 розділ) термін «менш розвинута стічна інфраструктура» не зовсім коректний. Мабуть мала на увазі менш розвинута система відведення поверхневих стічних вод;

5) в табл. 3.3 не зовсім коректно та неоднозначно з позначенням сполук нітрогену показана концентрація фосфору фосфорвмісних сполук. Точніше буде показник $P-PO_4$. По цій табл. 3.3 не обговорено досить високе (порівняно з концентраціями сполук нітрогену та фосфору) значення $БСК_5$;

6) не всі фактори екологічної безпеки, запропоновані для опитувальної анкети (табл. 4.1), є незалежними. Наприклад, рівень шуму залежить і від відстані від дороги, і від інтенсивності руху, і від стану дорожнього покриття;

7) за текстом дисертації іноді зустрічаються орфографічні та пунктуаційні помилки.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» 0 членів ради,
«Утрималось» 0 членів ради.

Здобувач та дисертаційна робота відповідає вимогам пунктів 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової

спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Стаднік Вероніці Юріївні ступінь доктора філософії з галузі знань 10 – Природничі науки, за спеціальністю 101 – Екологія.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради
«21» грудня 2023р.

Сергій ВАМБОЛЬ